

Yargıtay HGK E.2024/618 K.2025/646 (22.10.2025)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Hukuk Genel Kurulu 2024/618 E. , 2025/646 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ :Aile Mahkemesi

SAYISI : 2023/554 E., 2024/42 K.

ÖZEL DAİRE KARARI : Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin 03.05.2023 tarihli ve

2022/2302 Esas, 2023/2118 Karar sayılı BOZMA kararı

Taraflar arasındaki katılma alacağı davasından dolayı yapılan yargılama sonunda İlk Derece Mahkemesince davanın kabulüne karar verilmiştir.

Kararın davalı vekili tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

Bölge Adliye Mahkemesi kararının davalı vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 2. Hukuk Dairesince yapılan inceleme sonunda bozulmuş, İlk Derece Mahkemesi tarafından Özel Daire bozma kararına karşı direnilmiştir.

Direnme kararı taraf vekillerince temyiz edilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan inceleme sonucunda, temyiz dilekçelerinin kabulüne karar verildikten sonra Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan gündem ve dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

I. DAVA

Davacı vekili dava dilekçesinde; tarafların 16.08.2002 tarihinde evlendiklerini, evlendikten kısa bir süre sonra müvekkilinin ısrarı ve desteği ile tapuda davalı adına kayıtlı bulunan taşınmazın satın alındığını ileri sürerek dava konusu taşınmazın 1/2 payının müvekkili adına tesciline, bunun mümkün olmaması hâlinde fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak üzere şimdilik 20.000,00 TL katılma alacağının müvekkiline ödenmesini talep etmişken, 19.01.2017 tarihli ıslah dilekçesi ile 575.000,00 TL katılma alacağının müvekkiline ödenmesine karar verilmesini talep etmiştir.

II. CEVAP

Davalı vekili cevap dilekçesinde; tüm iddiaları inkârla, evlilik süresince aile konutu olarak kullanılan taşınmazın evlendikten beş ay sonra 14.01.2003 tarihinde müvekkili tarafından satın alındığını, aşamalarındaki beyanlarında malın edinim kaynağının müvekkilin babasına ait ...'deki iş hanının satışından gelen para olduğunu, satıştan elde edilen para ile yaklaşık aynı tarihlerde ve aynı semtte biri dava konusu olan müvekkile, diğerleri müvekkilin annesi ve ablasına olmak üzere üç adet daire alındığını belirterek dava konusu taşınmazın kişisel mal olduğunu ve davacının katılma alacağının bulunmadığını savunmuştur.

III. İLK DERECE MAHKEMESİ KARARI

İlk Derece Mahkemesinin 28.06.2019 tarihli ve 2014/867 Esas, 2019/395 Karar sayılı kararı ile; tarafların 16.08.2002 tarihinde evlendikleri, davaya konu taşınmazın 14.01.2003 tarihinde satın alınarak davalı adına tescil edildiğini, eşlerin İstanbul 11. Aile Mahkemesinin 2012/255 Esas sayılı dosyası ile boşanmalarına karar verildiğini, kararın 27.06.2015 tarihinde kesinleştiğini, somut olayda başka bir mal rejimi seçilmediğinden edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması gerektiği, erkek eşin taşınmazın alımı ile ilgili olarak boşanma dava dilekçesinde "evliliğin 6. ayında kendi birikimi, ailesinin desteği ve

borçlanarak bir daire satın aldığı" şeklinde beyanda bulunduğu, sonraki dilekçelerinde ise dairenin babasına ait iş hanının satışından elde edilen para ile alındığını savunduğu, yasal mal rejiminde geçerli edinilmiş mal karinesi uyarınca bir eşin tüm mallarının aksi kabul edilinceye kadar edinilmiş mal kabul edildiği, ispat yükünün aksini iddia eden tarafa ait olduğu, dosya kapsamına göre dava konusu taşınmazın boşanma dava dilekçesinde belirtildiği gibi "davalının birikimi ve borçlanarak satın alındığına" ilişkin herhangi bir kayıt bulunmadığı, davalının babasına ait iş hanının satışından elde edilen para ile alındığı iddiası yönünden ise 10.04.2014 tarihli dilekçede ayrıntılı açıklamalara yer verildiği, toplanan delillere göre davalının kişisel mal iddiasını ispatlayamadığı gerekçesiyle 575.000,00 TL artık değere katılma alacağının davalıdan alınarak davacıya ödenmesine karar verilmiştir.

IV. İSTİNAF

A. İstinaf Yoluna Başvuranlar

İlk Derece Mahkemesinin yukarıda belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından istinaf başvurusunda bulunulmuştur.

B. Gerekçe ve Sonuç

Bölge Adliye Mahkemesinin 23.11.2021 tarihli ve 2020/569 Esas, 2021/2477 Karar sayılı kararı ile; davaya konu taşınmazın edinildiği 14.01.2003 tarihi ile banka hesap hareketlerine ilişkin tarihlerin örtüşmediği, en son hesap hareketinin olduğu Temmuz 2002 ile taşınmazın edinildiği Ocak 2003 arasında geçen zaman zarfının sözü edilen meblağdaki para için makul kabul edilemeyeceği, bu durumda davalı tarafça kişisel mal savunmasının ispat edilemediğine ilişkin yerel mahkeme kararında isabetsizlik bulunmadığı gerekçesiyle istinaf başvurusunun esastan reddine karar verilmiştir.

V. BOZMA VE BOZMADAN SONRAKİ YARGILAMA SÜRECİ

A. Bozma Kararı

1. Bölge Adliye Mahkemesinin ilâm başlığında belirtilen kararına karşı süresi içinde davalı vekili tarafından temyiz isteminde bulunulmuştur.

2. Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile "...3. Somut olayda, Mahkemece, davalının kişisel mal savunmasını ispatlayamadığı gerekçesiyle taşınmazın edinilmiş mal olduğu kabul edilerek katılma alacağının kabulüne karar verilmiş ise de, yapılan araştırma ve inceleme yeterli değildir. Şöyle ki, davalının babasına ait iş hanının 20.06.2002 tarihinde satış bedelinin bir kısmının peşin, kalan kısmının 30.09.2002 tarihine kadar ipotek konulmak şartıyla satıldığı, davalının babasının alacağının tamamını aldığı belirtilerek 01.10.2002 tarihinde lehine olan ipoteğin kaldırılmasını talep ettiği; davalının annesi adına 17.07.2002 tarihinde, kardeş adına 29.08.2002 tarihinde birer daire satın alındığı; davalının banka hesabına babasına ait işhanının satıldığı gün 500.000,00 USD yattığı, hesaptan 20.06.2002 tarihinde 100.000,00 USD, 05.07.2002 tarihinde 200.000,00 USD ve 25.07.2002 tarihinde de kalan 200.000,00 USD'nin çekildiği, davalının babasının işhanının satış parası olduğu anlaşılan 500.000,00 USD'nin tamamının davalının annesine ve kardeşine alınan taşınmazların edinilmesinde kullanılıp kullanılmadığı, bakiye miktar kalıp kalmadığı hususunda yeterli araştırma yapılmadan karar verildiği anlaşılmaktadır.

4. Her ne kadar tasfiyeye konu taşınmazın alındığı tarihte davalının hesabında mevcut para bulunmasa da, tasfiye konusu taşınmazın evlenme tarihinden kısa süre sonra edinildiği ve davalının babasının işhanının satışından elde edilen paranın miktarı göz önünde bulundurulduğunda, 500.000,00 USD'nin davalının annesine ve kardeşine alınan taşınmazların edinilmesinde kullanılan miktar dışında bakiye bir miktar bulunması halinde bu miktarın tasfiye konusu taşınmazın edinilmesinde kullanıldığı kabulü gerekir.

5. O halde, Mahkemece, davalının annesi ve kardeşi adına alınan taşınmazların edinme değerlerinin belirlenerek 500.000,00 USD'nin tamamının kullanılıp kullanılmadığı ve bakiye miktar kalıp kalmadığı araştırılarak bakiye bir miktar kaldığının tespit edilmesi halinde, bakiye miktarın tasfiye konusu taşınmazın edinme değerindeki oranı (kişisel mal/edinilmiş mal oranı) bulunarak sonucuna göre alacağın hesaplanması gerekirken, yazılı şekilde karar verilmesi hatalı olmuş, bozmayı gerektirmiştir..." gerekçesiyle karar bozulmuştur.

B. İlk Derece Mahkemesince Verilen Direnme Kararı

İlk Derece Mahkemesinin ilâm başlığında tarih ve sayısı belirtilen kararı ile önceki kararda yer alan gerekçenin yanında; davalının beyanlarında çelişkiye düştüğü, kişisel mal iddiasına yönelik savunmaya bakıldığında "dava dışı babaya ait taşınmazın 20.06.2002 tarihinde satıldığını, satış parasının ... Bank Fatih Şubesi'ndeki hesaba yatırıldığını, satış bedeliyle annesine, ablasına birer daire ve yine kendi adına davaya konu dairenin alındığını" beyan ettiği, davalının babasına ait iş hanına ait satış bedelinin bir kısmının peşin, kalan kısmının 30.09.2002 tarihine kadar ipotek tesis edilmesi şartıyla satıldığı, ... Bank Fatih Şubesi'ndeki davalıya ait USD hesabına 20.06.2002 tarihinde 500.000 USD yattığı, davalı tarafından aynı tarihte 100.000 USD, 11.07.2002 tarihinde 200.000 USD ve 25.07.2002 tarihinde 200.000 USD çekildiği ve hesabın bu şekilde sıfırlandığı, dosyada mevcut tapu kayıtlarına göre davalının annesi ... adına 17.07.2002 tarihinde, ablası ... adına 29.08.2002 tarihinde birer daire satın alındığı, davaya konu taşınmazın ise 14.01.2003 tarihinde edinildiği, bu tarihte davalının babasına ait iş hanının satış bedelinin yatırıldığı banka hesabında para bulunmadığı, babaya ait taşınmazın satışından elde edilen parayla davaya konu taşınmazın alındığı savunulduğuna göre bakiye bedelin nerede olduğunun ve nerede saklandığının davalı tarafından ispatlanması gerekirken dosyada soyut beyanlar dışında somut ve kesin delillerle savunmanın ispatlanamadığı gerekçesiyle direnme kararı verilmiştir.

VI. TEMYİZ

A. Temyiz Yoluna Başvuranlar

Direnme kararına karşı süresi içinde taraf vekillerince temyiz isteminde bulunmuştur.

B. Temyiz Sebepleri

Davacı vekili temyiz dilekçesinde; Mahkemece hükmedilen alacağa ilk karar tarihinden itibaren faiz uygulanmasına karar verilmesi gerektiğini belirterek hükmün bozulmasını talep etmiştir.

Davalı vekili temyiz dilekçesinde; davanın kabulüne karar verilmesinin hatalı olduğunu, davaya konu taşınmazın müvekkilinin kişisel malı niteliğinde olduğunu savunarak hükmün bozulmasını talep etmiştir.

C. Uyuşmazlık

Direnme yoluyla Hukuk Genel Kurulu önüne gelen uyuşmazlık; taraflar arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin geçerli olduğu dönemde satın alınarak davalı adına tescil edilen davaya konu taşınmaz hakkında, 4721 sayılı Kanun'un 220/2. maddesi uyarınca ileri sürülen kişisel mal savunmasının ispat edilemediği noktasında toplanmaktadır.

D. Gerekçe

1. İlgili Hukuk

Türk Medeni Kanunu'nun (4721 sayılı Kanun) 202 ilâ 241. maddeleri.

2. Değerlendirme

1. Uyuşmazlığın çözümü bakımından ilgili kanun maddelerinin incelenmesinde yarar görülmektedir.

2. Mal rejimi; eşlerin tabi oldukları rejim süresince edindikleri mallar üzerindeki hakları, birbirlerine ve üçüncü kişilere karşı sorumlulukları ile rejim sona erdiğinde bu malların paylaşılması yönündeki kurallar bütününe ifade etmektedir. 4721 sayılı Kanun hükümleri uyarınca mal rejimleri, yasal ve seçimlik olarak iki gruba ayrılmıştır. Kanun'un 202/1. maddesinde; eşler arasında edinilmiş mallara katılma rejiminin uygulanması asıdır, denilmek suretiyle Türk Hukukunda yasal mal rejimi, edinilmiş mallara katılma rejimi olarak benimsenmiştir.

3. Yasal mal rejimi olan edinilmiş mallara katılma rejimine yönelik düzenlemeler 4721 sayılı Kanun'un 218 ilâ 241. maddeleri arasında yer almaktadır. Edinilmiş mallara katılma rejimi, edinilmiş mallar (TMK md. 219) ile eşlerden her birinin kişisel mallarını (TMK md. 220-221) kapsar.

4. Edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesi için tasfiyeye konu malın hangi grupta yer aldığı belirlenmesi zorunludur. Zira malvarlığının yer aldığı grup, bu malvarlığının tasfiyeye girip girmeyeceği veya tasfiyeye girmesi hâlinde ne şekilde tasfiye edileceği açısından büyük önem taşır çünkü tasfiyeye girecek olan malvarlıkları, eşlerin edinilmiş mallarıdır. Önemle belirtilmesi gereken bir diğer husus da; edinilmiş mallara katılma rejiminde temel kural, mal gruplarının değişmezliği ilkesidir. 4721 sayılı Kanun'un 221. maddesinin 1 ve 2. fıkraları ile açıklanan istisnalar dışında, eşler; mal gruplarını değiştiremezler, aksine ilişkin sözleşmeler geçersizdir.

5. Eldeki davaya gelince; tarafların 16.08.2002 tarihinde evlendikleri ve 27.06.2015 tarihinde kesinleşen mahkeme kararı ile boşanmalarına karar verildiği, erkeğin ticaretle uğraştığı, buna karşılık kadının da öğretmen olarak çalıştığı, davaya konu taşınmazın evledikten dört ay sonra 14.01.2003 tarihinde satın alınarak davalı adına tescil edildiği anlaşılmaktadır. Davacı edinilmiş mallara katılma rejiminin tasfiyesinden kaynaklı katılma alacağı iddiasında bulunmuş; buna karşılık davalı, davaya konu taşınmazın kişisel mal olduğunu, bu sebeple tasfiyeye girmeyeceğini savunmuştur.

6. Mal rejiminin tasfiyesi dosyalarında kişisel mal savunması söz konusu olduğu takdirde; mal grubunun ispat yükümlülüğünün kime ait olacağı hususu 4721 sayılı Kanun'un 222. maddesinin 3. fıkrasında hüküm altına alınmıştır. Bu maddeye göre bir eşin bütün malları, aksi ispat edilinceye kadar edinilmiş mal olarak kabul edilir. Kanun koyucu anılan bu düzenleme ile yasal mal rejiminde; edinilen bütün malları karine olarak edinilmiş mal kabul etmiştir. Uygulamada bu karine "edinilmiş mal karinesi" olarak ifade edilmektedir. Aksi ispatlandığı takdirde söz konusu mal, kişisel mal olarak değerlendirilir ve tasfiyeye girmez. Kişisel mal mülkiyeti veya kaynağının evlilik tarihinden önceye dayandığı iddiasında ispat yükü, bunu iddia eden eşe aittir. Belirtmek gerekir ki; kişisel mal savunması tanık dahil her türlü delille ispatlanabilir.

7. Türk Medeni Kanunu'nun "Kişisel mallar" başlıklı 220. maddesi "Aşağıda sayılanlar, kanun gereğince kişisel maldır:

1. Eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşya,

2. Mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri,

3. Manevî tazminat alacakları,

4. Kişisel mallar yerine geçen değerler" hükmünü taşımaktadır. Belirtilen madde ile kişisel mallar sınırlı olarak sayılmıştır.

8. Yukarıda anlatılanlar ışığı altında somut olaya gelindiğine; davalı evlenme tarihinden sadece dört ay gibi kısa bir süre sonra alınan evin edinilmesi ile ilgili olarak, evlilik öncesinde babasına ait iş hanının 20.06.2002 tarihinde satıldığını ve satış bedeli olan 500.000 USD'nin aynı tarihte banka hesabına yatırıldığını, bu para ile 17.07.2002 tarihinde annesine, 29.08.2002 tarihinde ablasına, 14.01.2003 tarihinde ise davaya konu meskeni kendi adına satın aldığını beyan etmiştir. Davalıya ait ... Bank Fatih Şubesinde mevcut USD hesap ekstresine göre 20.06.2002 tarihinde davalı adına kayıtlı hesaba 500.000 USD yatırıldığı anlaşılmaktadır. Dosyada mevcut 05.04.2018 tarihli bilirkişi raporu incelendiğinde ise 20.06.2002 tarihinde satılan iş hanının 357.029,95 USD, buna karşılık 17.07.2002 tarihinde davalının annesi adına satın alınan dairenin 95.790,83 USD, 29.08.2002 tarihinde davalının ablası adına satın alınan dairenin 87.336,99 USD ve 14.01.2003 tarihinde davalı adına satın alınan dairenin de 98.935,93 USD değerinde olduğu tespit edilmiştir.

9. Uyuşmazlık konusu ile ilgili dinlenen tanık beyanlarına bakıldığında; davacı tanıklarından ...'un " tarafların müşterek oturdukları evin alındığını duydum ancak ne şekilde alındığını bilmiyorum, ...'in ailesinin katkısı ile alındığını sanıyorum çünkü durumları iyiydi ben ... nın ailesinin katkıda bulunduğunu bilmiyorum ... o tarihte öğretmendir halende öğretmenlik yapıyor" dediği, ... tarafından "benim tarafların oturduğu evin ... tarafından alındığına dair duyumum vardır ancak görgüye dayalı bir bilgim yoktur" ifadelerine yer verildiği, davalı erkek eş tanıklarından ...'ın " taraflar evlendikten sonra 6 ay kirada oturdular ondan sonra da ... evi aldı kurşuna kadar da ... karşıladı, ... da çalışıyordu o tarihte ancak ...'in babasının ... de ki iş yeri satıldı, ev o parayla alındı, düğünde o parayla yapıldı" şeklinde ve ...'ın da "...ler 3 kardeştir. ...'in babasının iş hanı vardı onu sattı çocuklarına bir ev aldı, bu iş hanı taraflar evlenmeden satılmıştı ancak ev bulamadılar bir süre bana ait bir evde kirada oturdular, daha sonra ...' in babasının vermiş olduğu bu para ile ev aldılar o eve geçtiler, satılan iş hanı ...'de idi, yüklü bir paraya satılmıştı bu iş hanı parayı da bizzat gidip ben aldım hesaplarına yatırdım o süreci çok iyi biliyorum kendim işin içinde olduğum için" şeklinde bizzat görgü ve bilgiye dayalı beyanda bulundukları görülmektedir.

10. Türk Medeni Kanunu'nun 219. maddesinde düzenleme altına alınan yasal mal rejiminin tasfiyesine konu edinilmiş mal; her bir eşin, mal rejiminin devamı süresince karşılığını vererek elde ettiği malvarlığı değerleri olarak tanımlanmıştır. Buna göre bir malvarlığının edinilmiş mal sayılabilmesi için öncelikle; mal rejimin devamı süresince edinilmesi ve malvarlığının karşılığı verilerek elde edilmiş olması gerekir. 4721 sayılı Kanun'la yasal mal rejimi olarak benimsenen edinilmiş mallara katılma rejiminin amacı; eşlerin evlilik akdi ile gerçekleştirdiği kader birliği ve adalet duygusunun ekonomik alanda da kendini gösterme çabasıdır. Yasal mal rejiminin devamı süresince; eşlerin evlilik birliğine sağladıkları maddi ve manevi tüm emeklerinin karşılığı olarak, her bir eşin diğer eşin artık değeri üzerinden yarı oranında alacak hakkına sahip olacağı kabul edilmiştir. Dolayısıyla rejimin tasfiyesindeki ana amaç, tarafların ekonomik gücünü arttırmak değil eşler arasındaki ekonomik adaletin sağlanmasından ibarettir.

11. Dosya kapsamı bir bütün olarak değerlendirildiğinde; davalının babasına ait iş hanının satışından elde edildiği anlaşılan 500.000 USD'nin 20.06.2002 tarihinde davalının hesabına yatırıldığı, bu para ile 17.07.2002 tarihinde davalının annesine ev alındığı, hemen sonra tarafların 16.08.2002 tarihinde evlendikleri, bu tarihten çok kısa bir süre sonra 29.08.2002 tarihinde davalının ablasına bir ev daha alındığı, tanık beyanlarından açıkça anlaşıldığı üzere eşlerin evlilik öncesi ev bulamadıkları için kısa bir süre kirada oturdukları ve iş hanının satışından elde edilen para ile davaya konu meskenin 14.01.2003 tarihinde satın

alındığı, dosyada mevcut 05.04.2018 tarihli bilirkişi raporuna göre alınan üç evin de aynı semtte ve rakamsal olarak birbirine eş değer olduğu gibi alım tarihlerinin de birbirine yakınlığı gözetildiğinde mal rejiminin yürürlüğe girmesinden dört ay sonra alınan dava konusu evin edinilmiş mal grubunda olmadığı, evin alımında yapılması gereken ödemenin davalının kişisel malvarlığı grubundan karşılanarak satın alındığının kabulü gerekir.

12. Türk Medeni Kanun'un 220/2. maddesinde mal rejiminin başlangıcında eşlerden birine ait bulunan veya bir eşin sonradan miras yoluyla ya da herhangi bir şekilde karşılıksız kazanma yoluyla elde ettiği malvarlığı değerleri o eşin kişisel malı olduğu ve tasfiyeye girmeyeceğın açıkça düzenleme altına alındığına göre edinilmiş mallara katılma rejiminde ana kuralın mal gruplarının değişmezliği ilkesinden hareketle, İlk Derece Mahkemesince yapılması gereken iş, davalı tarafından kişisel mal savunmasının ispatlandığı gözetilerek davanın reddine karar verilmesinden ibarettir.

13. Hukuk Genel Kurulunda yapılan görüşmeler sırasında; davalının kişisel mal savunmasını somut delillerle ispatlayamadığı, böyle olunca verilen direnme kararının isabetli olduğu ve onanması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ise de, bu görüş yukarıda açıklanan nedenlerle Kurul Çoğunluğunca benimsenmemiştir.

14. Böyle olunca direnme kararının, açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerle bozulması gerekmiştir.

VII. KARAR

Açıklanan sebeple;

Davalı vekilinin temyiz itirazlarının kabulü ile direnme kararının yukarıda açıklanan değişik gerekçe ve nedenlerden dolayı 6100 sayılı Kanun'un 371 inci maddesi gereğince BOZULMASINA,

Bozma sebebine göre davacının temyiz itirazlarının incelenmesine yer olmadığına,

İstek hâlinde temyiz peşin harcının yatırana geri verilmesine,

Dosyanın 6100 sayılı Kanun'un 373 maddesinin 1. fıkrası uyarınca kararı veren İlk Derece Mahkemesine gönderilmesine,

22.10.2025 tarihinde oy çokluğuyla kesin olarak karar verildi.